

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari

Qo'shaqov Farrux Furqat o'g'li –

Samarqand davlat chet tillar instituti mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya. Mazkur maqolada bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslari nazariy-metodik jihatdan tahlil etilgan. Zamonaviy ta'lim jarayonida bo'lajak ingliz tili o'qituvchisiga qo'yilayotgan kasbiy talablar uning faqat lingvistik bilim va ko'nikmalarni egallashi bilan cheklanib qolmasdan, ta'lim jarayonini mustaqil loyihalash, pedagogik vaziyatlarni tahlil qilish, innovatsion metod va texnologiyalarni maqsadga muvofiq tanlash, o'qituvchilarning individual ehtiyojlariga mos metodik yechimlar ishlab chiqish hamda o'z pedagogik faoliyatini refleksiv tahlil qilish qobiliyatlariga ega bo'lishini talab etmoqda. Shu nuqtayi nazardan, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish oliy ta'lim tizimida kasbiy tayyorgarlikning muhim tarkibiy qismi sifatida qaraladi. Maqolada ijodiy faollik tushunchasining pedagogik mohiyati ochib berilib, uning motivatsion, kognitiv, faoliyatli va refleksiv tarkibiy qismlari asoslangan.

Kalit so'zlar: bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi, ijodiy faollik, kreativlik, kasbiy kompetensiya, pedagogik asos, ingliz tili o'qitish metodikasi, kommunikativ yondashuv, kreativ pedagogika, innovatsion ta'lim, pedagogik loyihalash, muammoli ta'lim, refleksiv faoliyat, pedagogik vaziyat.

Педагогические основы совершенствования методики развития творческой активности будущих учителей английского языка

Аннотация. В статье теоретически и методически исследуются педагогические основы совершенствования методики развития творческой активности будущих учителей английского языка. Современные требования к профессиональной подготовке будущего учителя английского языка предполагают не только овладение лингвистическими знаниями и навыками, но и способность самостоятельно проектировать образовательный процесс, анализировать педагогические ситуации, целенаправленно выбирать инновационные методы и технологии, разрабатывать методические решения с учетом индивидуальных потребностей учащихся и осуществлять рефлексивный анализ собственной педагогической деятельности. В связи с этим развитие творческой активности будущих учителей английского языка рассматривается как важнейший компонент их профессиональной подготовки в системе высшего образования.

Ключевые слова: будущий учитель английского языка, творческая активность, креативность, профессиональная компетентность, педагогические основы, методика преподавания английского языка, коммуникативный подход, креативная педагогика, инновационное обучение, педагогическое проектирование, проблемное обучение, рефлексивная деятельность, педагогическая ситуация.

Pedagogical foundations of improving the methodology for developing the creative activity of future English language teachers

Annotation. This article theoretically and methodologically examines the pedagogical foundations of improving the methodology for developing creative activity among future English language teachers. Contemporary requirements for the professional preparation of future English language teachers extend beyond linguistic knowledge and skills and require the ability to independently design educational processes, analyze pedagogical situations, purposefully select innovative methods and technologies, develop methodological solutions according to learners' individual needs, and conduct reflective analysis of one's own teaching practice. Therefore, the development of creative activity among future English language teachers is considered an important component of their professional preparation in higher education.

Keywords: future English language teacher, creative activity, creativity, professional competence, pedagogical foundations, English language teaching methodology, communicative approach, creative pedagogy, innovative education, pedagogical design, problem-based learning, reflective activity, pedagogical situation.

KIRISH

Jahon ta'lim tizimida sodir bo'layotgan texnologik, ijtimoiy va madaniy o'zgarishlar o'qituvchining kasbiy faoliyatiga qo'yiladigan talablarning muntazam ravishda yangilanib borishiga sabab bo'lmoqda. Ta'lim jarayonining raqamlashtirilishi, axborot resurslarining kengayishi, xalqaro akademik va kasbiy aloqalarning kuchayishi, ta'lim oluvchilarning individual ehtiyojlari va ta'lim olish usullarining xilma-xillashuvi o'qituvchidan faqat tayyor bilimlarni yetkazib beruvchi mutaxassis bo'lishni emas, balki ta'lim jarayonini loyihalovchi, tashkil etuvchi, boshqaruvchi, tahlil qiluvchi va doimiy ravishda takomillashtiruvchi ijodkor pedagog bo'lishni talab qilmoqda.

Mazkur jarayon, ayniqsa, xorijiy tillarni, xususan, ingliz tilini o'qitish sohasida yaqqol namoyon bo'lmoqda. Ingliz tilining xalqaro muloqot, ilm-fan, ta'lim, texnologiya va biznesdagi mavqei ortib borayotganligi sababli uni o'qitish metodikasiga nisbatan ham yangi talablar shakllanmoqda. Ingliz tili darslarini faqat grammatik qoidalarni tushuntirish va lug'at birliklarini yodlatish asosida tashkil etish zamonaviy ta'lim ehtiyojlarini to'liq qondira olmaydi. Bugungi ingliz tili o'qituvchisi o'quvchilarda real kommunikativ vaziyatlarda tildan foydalanish, mustaqil fikrlash, muammolarni hal qilish, hamkorlikda ishlash va ijodiy yondashish ko'nikmalarini shakllantira olishi kerak. Shu sababli bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida ijodiy faollikni rivojlantirish masalasi alohida ilmiy-metodik ahamiyat kasb etadi. Oliy ta'lim jarayonida talabaning ijodiy faolligi shakllanmasa, uning kelajakdagi pedagogik faoliyatida ham tayyor metodik qoliplardan foydalanishga moyillik kuchli bo'lishi mumkin. Aksincha, talaba o'qish jarayonidayoq muammoli vaziyatlarni mustaqil tahlil qilish, turli metodik variantlarni taqqoslash, yangi dars loyihalarini yaratish, o'quv materiallarini qayta ishlash va o'z pedagogik qarorlarini asoslashga o'rgatilsa, uning kelajakdagi kasbiy faoliyatida metodik moslashuvchanlik va

ijodiy mustaqillik yuqori darajada namoyon bo'ladi. O'zbekiston Respublikasida ta'lim tizimini rivojlantirishga qaratilgan davlat siyosatida ham zamonaviy pedagog kadrlarni tayyorlash, ta'lim sifatini oshirish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni joriy etish va ta'lim jarayonining samaradorligini ta'minlash masalalariga katta e'tibor qaratilmoqda. Bu esa bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining kasbiy tayyorgarligini mazmunan takomillashtirish, ayniqsa, ularning kreativ va metodik imkoniyatlarini rivojlantirishni taqozo etadi.

13.00.02 – Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi doirasida ingliz tilini o'qitish metodikasiga oid tadqiqotlar alohida o'rin tutadi. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining rasmiy materiallarida 13.00.02 ixtisosligi "Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (ingliz tili)" shaklida ham qayd etilgan. Masalan, mazkur ixtisoslik bo'yicha e'lon qilingan dissertatsiyalarda ingliz tili darslarida tanqidiy fikrlashni rivojlantirish, integrativ yondashuv asosida kasbiy kompetentlikni rivojlantirish kabi metodik muammolar tadqiqot predmeti sifatida belgilangan. Demak, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish masalasi mazmunan 13.00.02 ixtisosligining metodik yo'nalishiga mos keladi. Mazkur tadqiqotning dolzarbligi shundaki, unda ijodiy faollik umumiy pedagogik tushuncha sifatida emas, balki aynan ingliz tili o'qituvchisining kasbiy tayyorlash jarayonida namoyon bo'ladigan metodik kompetensiya va ijodiy pedagogik faoliyat bilan bog'liq holda talqin qilinadi.

ADABIYOTLAR TAHLILI VA METODLAR

Ijodkorlik, kreativlik va ijodiy faoliyat masalalari psixologiya, pedagogika, falsafa va ta'lim metodikasi fanlarining turli yo'nalishlarida keng o'rganilgan. L.S.Vygotskiy ijodiy tasavvur va ijodkorlikning shaxs rivojlanishidagi ahamiyatini asoslagan bo'lsa, J.P.Guilford ijodiy tafakkurning psixologik xususiyatlarini tadqiq etib, divergent fikrlash tushunchasining rivojlanishiga katta hissa qo'shgan. E.P.Torrance esa ijodiy fikrlashni baholash va rivojlantirish bilan bog'liq tadqiqotlari orqali kreativlikning pedagogik imkoniyatlarini kengaytirgan. D.B.Bogoyavlenskaya ijodiy qobiliyatlarni faoliyat jarayonida namoyon bo'ladigan intellektual tashabbus bilan bog'laydi. Ta'lim jarayonida kreativlikni rivojlantirish masalasida A.V.Xutorskoyning kreativ ta'lim va evristik ta'lim haqidagi qarashlari ham muhim nazariy asoslardan biri hisoblanadi. Mazkur yondashuvlarda ta'lim oluvchi tayyor bilimni o'zlashtiruvchi emas, balki o'z faoliyati orqali yangi bilim va yechimlarni shakllantiruvchi subyekt sifatida qaraladi.

Xorijiy til o'qitish metodikasida ham ta'lim oluvchining faol subyekt sifatidagi roli tobora kuchayib bormoqda. J.C.Richards va T.S.Rodgers zamonaviy til o'qitish metodlarini tahlil qilar ekan, kommunikativ til o'qitishi, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, vazifaga asoslangan ta'lim va boshqa zamonaviy yo'nalishlarning rivojlanishini ko'rsatib beradi. Ularning tadqiqotlarida metod faqat o'qituvchi qo'llaydigan texnika sifatida emas, balki til, tilni o'zlashtirish va ta'lim jarayoni haqidagi nazariy qarashlar bilan bog'liq tizim sifatida izohlanadi. D.Nunan tomonidan ishlab chiqilgan vazifaga asoslangan til o'qitish yondashuvi ham ingliz tilini o'rgatishda ta'lim oluvchini real kommunikativ faoliyatga jalb qilish, tilni amaliy vazifalarni bajarish jarayonida qo'llash va o'quv faoliyatini mazmunli kommunikativ kontekst bilan bog'lash imkonini beradi. J.Harmerning ingliz tilini o'qitish metodikasiga oid ishlarida ham zamonaviy ingliz tili o'qituvchisining kasbiy qarorlari, o'quvchilarning xususiyatlari, til ko'nikmalarini o'qitish, texnologiyalardan foydalanish va baholash masalalariga kompleks yondashilgan. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarni tahlil qilish shuni ko'rsatadiki, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining ijodiy faolligini aynan kasbiy-metodik tayyorgarlikning markaziy komponenti sifatida ko'rib, uning rivojlanish mexanizmlarini metodik model asosida tizimlashtirish masalasi yanada chuqur tadqiq etishni talab qiladi. Tadqiqotning asosiy maqsadi bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirishning pedagogik asoslarini nazariy jihatdan ishlab chiqish va uning mazmuniy hamda jarayonli xususiyatlarini aniqlashdan

iborat. Mazkur maqsadga erishish uchun tadqiqotda ijodiy faollik tushunchasining mazmunini aniqlashtirish, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining ijodiy faolligi tarkibini tavsiflash, uning rivojlanishiga ta'sir qiluvchi pedagogik shart-sharoitlarni aniqlash, metodik yondashuvlarni tizimlashtirish va bo'lajak o'qituvchining ijodiy-metodik faoliyatini tashkil etishning nazariy modelini asoslashga e'tibor qaratiladi.

Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan, kompetensiyaviy, faoliyatga yo'naltirilgan, kommunikativ va kreativ yondashuvlarning o'zaro uyg'unligi tashkil etadi. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuv bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining individual imkoniyatlarini, qiziqishlarini, kasbiy ehtiyojlarini va ijodiy salohiyatini hisobga olishni talab etadi. Bunday yondashuvda barcha talabalar uchun bir xil metodik yo'lni belgilash o'rniga, ularning individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ijodiy topshiriqlarni differensiallashtirish muhim hisoblanadi. Kompetensiyaviy yondashuv talabaning bilimni faqat nazariy jihatdan bilishi emas, balki uni real kasbiy vaziyatlarda qo'llay olishini asosiy natija sifatida belgilaydi. Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisi grammatika, fonetika, leksika yoki metodikaga oid bilimlarni egallashi bilan bir qatorda, ushbu bilimlardan muayyan o'quv vaziyatida samarali foydalanishni ham bilishi kerak. Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv esa ijodiy faollikni faqat bilim sifatida shakllantirish mumkin emasligini ko'rsatadi. Talaba ijodkorlikni amaliy faoliyat davomida namoyon etadi. Shu sababli dars loyihasini ishlab chiqish, pedagogik vaziyatni tahlil qilish, o'quv topshirig'ini qayta loyihalash, kommunikativ mashq yaratish va mikroo'qitish jarayonlari ijodiy faollikni rivojlantirishning amaliy mexanizmlari sifatida qaraladi. Kreativ yondashuv esa ta'lim jarayonida yangi g'oyalarni ishlab chiqish, mavjud pedagogik yechimlarni qayta ko'rib chiqish va bir muammoning bir nechta muqobil yechimini izlash imkoniyatlarini kengaytiradi.

NATIJALAR VA MUHOKAMA

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining ijodiy faolligini baholashda faqat yakuniy mahsulotga emas, balki ijodiy faoliyat jarayoniga ham e'tibor qaratish lozim. Talaba tomonidan yaratilgan metodik mahsulotning yangiligi bilan bir qatorda uning pedagogik maqsadga muvofiqligi, amaliyotga tatbiq etish imkoniyati va metodik asoslanganligi ham hisobga olinishi kerak. Yuqori darajadagi ijodiy faollikka ega talaba pedagogik vaziyatni mustaqil tahlil qiladi, bir nechta metodik yechimlarni taklif qiladi, ularni taqqoslaydi va eng maqbul variantni asoslaydi. U yangi pedagogik g'oyalarni ilgari surishga intiladi va o'z faoliyatini tanqidiy tahlil qila oladi.

O'rta darajadagi ijodiy faollikka ega talaba mavjud metodlarni yangi sharoitga qisman moslashtira oladi, lekin mustaqil original yechim ishlab chiqishda qo'shimcha yo'naltirishga ehtiyoj sezishi mumkin.

Past darajadagi ijodiy faollikda talaba ko'proq tayyor namunalarga tayanadi, pedagogik muammolarga bitta standart yechim bilan yondashadi va o'z faoliyatini mustaqil tahlil qilishda qiyinchilikka duch keladi. Mazkur mezonlar bo'lajak o'qituvchining ijodiy faolligini diagnostika qilishda dastlabki metodik asos sifatida xizmat qilishi mumkin. Biroq ularni amaliy tajriba-sinov jarayonida validatsiya qilish va statistik jihatdan tekshirish talab etiladi.

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish masalasini faqat alohida bir metoddan foydalanish bilan hal qilib bo'lmaydi. Ijodiy faollik murakkab, ko'p komponentli pedagogik hodisa bo'lganligi sababli uni rivojlantirish ham tizimli xarakterga ega bo'lishi kerak. Bunda eng muhim jihatlardan biri nazariya va amaliyot o'rtasidagi uzviylikni ta'minlashdir. Talaba pedagogik nazariyalarni bilishi, lekin ularni real vaziyatlarda qo'llay olmasligi uning kasbiy tayyorgarligida muammo mavjudligini ko'rsatadi. Shu sababli metodika fanlarida har bir nazariy mavzu amaliy pedagogik vaziyat, ijodiy topshiriq yoki loyiha bilan bog'lanishi maqsadga muvofiq.

Ingliz tilini o'qitish metodikasida turli yondashuvlarning mavjudligi o'qituvchiga bir nechta metodik variantlardan foydalanish imkonini beradi. Richards va Rodgers til o'qitish metodlarini tahlil qilishda ularning nazariy asoslari, o'qituvchi va o'quvchi rollari, ta'lim materiallari hamda sinfdagi faoliyatlar o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatadi. Bu qarash bo'lajak o'qituvchini metodlarni mexanik tanlash emas, balki ularning nazariy va amaliy asoslarini tushungan holda tanlashga o'rgatish zarurligini ko'rsatadi. Zamonaviy til o'qitish metodikasida o'quvchi markazli ta'lim, avtonom ta'lim va texnologiyalar yordamida o'qitishning rivojlanishi ham o'qituvchining metodik ijodkorligiga bo'lgan ehtiyojni oshirmoqda. Richards va Rodgers o'quvchi markazli yondashuvda ta'lim oluvchining individual o'rganish yo'llari va o'qituvchining ushbu xususiyatlarni hisobga olish zarurligini ta'kidlaydi. Demak, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining ijodiy faolligi nafaqat uning shaxsiy kreativ qobiliyatlariga, balki ta'lim jarayonining qanday tashkil etilishiga ham bog'liq. Agar ta'lim jarayoni faqat tayyor bilimni o'zlashtirishga qaratilgan bo'lsa, ijodiy faollikning rivojlanishi cheklanadi. Agar ta'lim jarayonida talabaning mustaqil izlanishi, pedagogik loyihalashi, muammolarni hal qilishi va refleksiya uchun imkoniyat yaratilsa, ijodiy faollikning rivojlanishi uchun qulay sharoit yuzaga keladi.

Tadqiqotning ilmiy yangiligi bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish masalasining aynan ingliz tilini o'qitish metodikasi bilan integratsiyalangan holda talqin etilishida namoyon bo'ladi. Birinchi navbatda, bo'lajak ingliz tili o'qituvchisining ijodiy faolligi kasbiy-metodik faoliyatda yangi pedagogik g'oyalarni ishlab chiqish, mavjud metodlarni moslashtirish, pedagogik muammolarga muqobil yechimlar topish va refleksiv tahlil qilish qobiliyatlarini o'z ichiga oluvchi integrativ sifat sifatida aniqlashtiriladi.

Ikkinchidan, ijodiy faollikni rivojlantirishning motivatsion, kognitiv, faoliyatli va refleksiv komponentlari o'zaro bog'liq tizim sifatida asoslanadi.

Uchinchidan, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari nazariy jihatdan tizimlashtiriladi. Bunda ijodiy ta'lim muhitini yaratish, ochiq va muammoli topshiriqlardan foydalanish, pedagogik loyihalashni tashkil etish, kommunikativ vaziyatlarni modellashtirish va refleksiv faoliyatni yo'lga qo'yish asosiy shartlar sifatida belgilanadi.

To'rtinchidan, ijodiy faollikni rivojlantirish metodikasida kommunikativ, kompetensiyaviy, shaxsga yo'naltirilgan, faoliyatga yo'naltirilgan va kreativ yondashuvlarning integratsiyasiga asoslangan metodik model taklif etiladi.

Tadqiqot natijalaridan oliy ta'lim muassasalarida bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini tayyorlash jarayonida foydalanish mumkin. Xususan, ingliz tilini o'qitish metodikasi fanlarida ijodiy topshiriqlarni ishlab chiqish, pedagogik vaziyatlarni modellashtirish va mikroo'qitish faoliyatini tashkil etishda mazkur yondashuvlardan foydalanish mumkin.

Pedagogik amaliyot jarayonida talabaga tayyor dars ishlanmasini bajarish bilan bir qatorda, mustaqil dars loyihasini yaratish, uni amaliyotda sinab ko'rish va natijalarini refleksiv tahlil qilish topshirig'ini berish maqsadga muvofiq. Shuningdek, tadqiqotda asoslangan mezonlardan talabalarning ijodiy-metodik faoliyatini diagnostika qilish uchun foydalanish mumkin. Biroq diagnostik vositalarning yakuniy shakli tajriba-sinov jarayonida aniqlashtirilishi va ishonchliligi tekshirilishi kerak.

XULOSA

Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish zamonaviy pedagogik ta'limning dolzarb masalalaridan biridir. Ingliz tili o'qituvchisining kasbiy faoliyati bugungi kunda faqat til bilimlarini o'rgatish bilan chegaralanmaydi. U o'quv jarayonini loyihalash, kommunikativ vaziyatlarni tashkil etish, innovatsion metodlarni tanlash, o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashish, pedagogik muammolarni hal qilish va o'z faoliyatini muntazam takomillashtirishni ham talab etadi. Shu bilan birga,

mazkur maqolada taklif etilgan nazariy-metodik xulosalar keyingi tajriba-sinov tadqiqotlari orqali empirik jihatdan tekshirilishi lozim. Xususan, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faollik darajasini aniqlash, ishlab chiqilgan metodik modelning samaradorligini nazorat va tajriba guruhlari asosida taqqoslash hamda natijalarni matematik-statistik usullar yordamida qayta ishlash keyingi tadqiqot bosqichi sifatida belgilanishi mumkin. Umuman olganda, bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining ijodiy faolligini rivojlantirish metodikasini takomillashtirish ularning kasbiy kompetentligini oshirish, zamonaviy pedagogik vaziyatlarga moslashuvchanligini ta'minlash va kelajakdagi pedagogik faoliyatida innovatsion hamda samarali metodlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. O'zbekiston Respublikasi "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni. O'RQ-637-son, 23.09.2020.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining ta'lim tizimini rivojlantirish, oliy ta'lim sifatini oshirish va pedagog kadrlar tayyorlashga oid farmon va qarorlari.
3. O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasi. 13.00.02 – Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi ixtisosligi bo'yicha me'yoriy va ilmiy materiallar.
4. Выготский Л.С. Воображение и творчество в детском возрасте. – Москва: Просвещение, 1991.
5. Богоявленская Д.Б. Психология творческих способностей. – Москва: Академия, 2002.
6. Хуторской А.В. Дидактическая эвристика: Теория и технология креативного обучения. – Москва: Издательство МГУ, 2003.
7. Guilford J.P. The Nature of Human Intelligence. New York: McGraw-Hill, 1967.
8. Richards J.C., Rodgers T.S. Approaches and Methods in Language Teaching. 3rd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
9. Nunan D. Task-Based Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press, 2004.
10. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. 5th ed. – Harlow: Pearson Education, 2015.
11. Brown H.D. Principles of Language Learning and Teaching. 5th ed. – White Plains, NY: Pearson Education, 2007.
12. Hedge T. Teaching and Learning in the Language Classroom. – Oxford: Oxford University Press, 2000.
13. Scrivener J. Learning Teaching: The Essential Guide to English Language Teaching. 3rd ed. – Oxford: Macmillan, 2011.
14. Richards J.C. Creativity in Language Teaching. – Cambridge: Cambridge University Press.
15. Nunan D. Designing Tasks for the Communicative Classroom. – Cambridge: Cambridge University Press, 1989.
16. Krashen S.D., Terrell T.D. The Natural Approach: Language Acquisition in the Classroom. – Oxford: Pergamon, 1983.
17. Wiggins G., McTighe J. Understanding by Design. 2nd ed. – Alexandria, VA: ASCD, 2005.
18. Coyle D., Hood P., Marsh D. CLIL: Content and Language Integrated Learning. – Cambridge: Cambridge University Press, 2010.
19. Nation I.S.P. Learning Vocabulary in Another Language. 2nd ed. – Cambridge: Cambridge University Press, 2013.